

Mål C-78/20

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

14 februari 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

26 november 2019

Parter i målet vid den nationella domstolen:

M.B.

och

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

Najvyšší súd

Slovenskej republiky

BESLUT

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Republiken Slovakiens högsta domstol, nedan kallad Najvyšší súd) har i brottmålet mot M.B., som är eftersökt för mord enligt 75 § i Strafgesetzbuch (den österrikiska strafflagen) (nedan kallad StGB) vid överläggning inom stängda dörrar i Bratislava den 26 november 2019 i Bratislava

beslutat enligt följande:

Med stöd av 318 § stycke 1 jämförd med 244 § stycke 4 i Trestný poriadok (den slovakiska straffprocesslagen) **vilandeförklaras målet** angående en europeisk arresteringsorder som utfärdats den 15 november 2017 av åklagarmyndigheten i Graz, Republiken Österrike, målnummer [utelämnas] mot M.B. som är slovakisk medborgare, **och en fråga** avseende tolkningen av artiklarna 1.1, 6.1, 8.1, 15.2 och 15.3 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk

arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190 18.7.2002, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 27.3.2009 (nedan kallat rambeslutet)) **hänskjuts till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande.**

Skäl

1 Genom beslut av den 17 januari 2019, [utelämnas] i enlighet med 22 § stycke 1 i zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (lag nr 154/2010 om den europeiska arresteringsordern), i dess ändrade lydelse (nedan kallad lag om den europeiska arresteringsordern), fastställde Krajský súd v Trnave (regional domstol i Trnave) (Slovakien) (nedan kallad Krajský súd) i samband med det korrigerande beslutet av den 21 februari 2019 som meddelades under samma målnummer, verkställigheten av den europeiska arresteringsorder som utfärdats av åklagarmyndigheten i Graz, Republiken Österrike, den 15 november 2017 [utelämnas] för M.B. i syfte att lagföra honom för mord enligt 75 § StGB såsom direkt gärningsman [**orig. s. 2**] enligt 12 § första stycket StGB. Den gärning som han anklagas för ska ha begåtts under följande faktiska omständigheter.

1) Den 14 juli 2001 dödade M.B. och M.D. i samförstånd och medvetet, som direkta gärningsmän, uppsåtligen en person vid namn G.V. i kommunen S, genom ett sticksår i ryggmärgen och ett pistolskott i huvudet.

2) Vid ett icke exakt fastställt datum före den 14 juli 2001 anlidade L.B. M.B. och M.D. för att utföra den gärning som beskrivs ovan i punkt 1, genom att be dem att döda G.V.

3) Vid ett icke exakt fastställt datum före den 14 juli 2001 medverkade I.P. i den gärning som anges ovan i punkt 1 genom att ställa en pistol och ett fordon till MB:s och MD:s förfogande och utarbetade en konkret plan för gärningens genomförande.

2 Omedelbart efter det att detta beslut hade meddelats ingav M.B., som är eftersökt, ett klagomål mot detta genom det ombud som M.B. hade utsett. I sin kompletterande motivering har den klagande bland annat gjort gällande att han fortfarande är föremål för en brottsutredning som brottsbekämpande myndigheter har inlett mot honom i Österrike avseende en straffbar gärning utan ekonomiskt motiv, vilket motsvarar brottsrubriceringen mord enligt 219 § stycke 1 i den strafflag som gällde till och med den 31 december 2005, vilken gärning emellertid redan var preskriberat enligt slovakisk lagstiftning. Klaganden har även motiverat det ingivna klagomålet med att det i förevarande fall föreligger ett tvingande skäl att vägra att verkställa den europeiska arresteringsordern enligt artikel 23 § stycke 1 d i lagen om den europeiska arresteringsordern, närmare bestämt har åtalet för det brott som ansökan om verkställighet av en europeisk arresteringsorder avser preskriberats. Klaganden har angripit Krajský súds (regional domstol) ståndpunkt, såtillvida att den mån domstolen i första instans inte biföll talan såvitt avsåg denna grund, eftersom den fann att gärningen inte

kunde rubriceras som mord enligt 219 § stycke 1 i den strafflag som gällde till och med den 31 december 2005 (enligt vilken preskriptionsfristen är tio år), utan som överlagt mord enligt 219 § stycke 1 h i den strafflag som gällde till och med den 31 december 2005 (enligt vilken preskriptionsfristen är 20 år), varvid den grundade sig på en skrivelse från åklagarmyndigheten i Graz av den 10 januari 2018, av vilken det framgick att gärningen hade begåtts för att få ut en livförsäkring, och således fann att det fanns ekonomiska motiv som motiverar en rubricering av gärningen som ett brott med en längre preskriptionstid. Klaganden har i detta avseende bland annat gjort gällande att själva brottsrubriceringen hade gjorts av åklagaren vid åklagarmyndigheten i Graz (genom en utvidgning som omfattade ekonomiska motiv), men att denna inte hade godtagits av Krajský súd i Graz. Enligt klaganden får åklagaren inte ändra brottsrubriceringen, utan att denna även "fastställs" av domstolen. Klaganden har härvid utgått från att om det enligt den nationella lagstiftningen krävs att den europeiska arresteringsorder som utfärdats [orig. s. 3] av åklagaren även godkänns av den österrikiska domstolen, är detta även nödvändigt för att komplettera faktiska omständigheter som är av avgörande betydelse för verkställigheten av den europeiska arresteringsordern.

3 Det är på grundval av nämnda klagomål, som ingetts i tid av den eftersökte, som Najvyšší súd (Högsta domstolen, Slovenien) vid bedömningen av riktigheten av de konstateranden som gjorts i det överklagade beslutet som klaganden har bestritt i sitt klagomål, och tidigare förfaranden, har dragit följande slutsatser.

4 Den 15 november 2017 utfärdade åklagarmyndigheten i Graz, Republiken Österrike [utelämnas] en europeisk arresteringsorder för den slovakiska medborgaren M.B. för att lagföra honom för mord enligt 75 § StGB, som han misstänktes ha begått såsom direkt gärningsman enligt 12 § första stycket StGB, genom att M.B. och M.D. i samförstånd och avsiktligt, som direkta gärningsmän, den 14 juli 2001 i kommunen S, uppsåtligt dödat en person vid namn G.V., genom att tillfoga honom ett sticksår i ryggmärgen och skottskada genom ett pistolskott i huvudet. Denna europeiska arresteringsorder beviljades (godkändes) av de skäl som anges i beslutet från den regionala brottmålsdomstolen i Graz av den 20 november 2017.

5 På grundval av den begäran som framställdes av den regionala åklagarmyndigheten i Trnava den 4 januari 2018 konstaterade åklagarmyndigheten i Graz genom skrivelse av den 10 januari 2018 bland annat att det ekonomiska motivet bakom gärningen kan vara den värdefulla livförsäkring som brottsoffret tecknat till förmån för L.B., dottern till hans tidigare partner L.B. Enligt åklagarmyndigheten i Graz framkom vid utredningen att L.B. hade lejt M.D., som var en tidigare vän till hans syster, och M.D. att utföra mordet. Dessa båda personer begick tillsammans mordet och skulle för detta erhålla en del av livförsäkringen.

6 Enligt 3 § punkterna d), e), g) och k) i lagen om den europeiska arresteringsordern avses med: [d)] europeisk arresteringsorder – ett beslut som utfärdats av en rättslig myndighet i en medlemsstat med syftet att frihetsberöva

och överlämna en eftersökt person till denna medlemsstat från en annan medlemsstat för lagföring eller verkställighet av ett frihetsstraff, [e]) den utfärdande medlemsstaten – den medlemsstat vars rättsliga myndighet har utfärdat den europeiska arresteringsordern, [g]) den utfärdande medlemsstatens rättsliga myndighet – den rättsliga myndigheten i den medlemsstat som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt dess rättsordning, [k]) andra handlingar – handlingar som har utfärdats eller begärts av den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten eller av den verkställande rättsliga myndigheten i ett förfarande i samband med en europeisk arresteringsorder förutom den europeiska arresteringsordern, **[orig. s. 4]** en framställan om ytterligare samtycke eller en framställan om efterföljande utfärdande. Ytterligare uppgifter som lämnats eller begärts av den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten eller den verkställande rättsliga myndigheten i syfte att komplettera de obligatoriska uppgifterna i den europeiska arresteringsordern ska inte betraktas som andra handlingar.

I 19 § stycke 5 i lagen om den europeiska arresteringsordern föreskrivs att om de uppgifter som den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten lämnat i den europeiska arresteringsordern inte är tillräckliga för att besluta om verkställighet av den europeiska arresteringsordern, särskilt när den europeiska arresteringsordern inte innehåller alla obligatoriska uppgifter och uppgifter som är nödvändiga för att anta beslutet, eller om det är uppenbart att den har utfärdats av en myndighet som inte var behörig att utfärda den, eller om den rättsliga bedömningen av gärningen som en brottslig gärning som är föremål för utfärdandet eller som inte omfattas av en prövning av dubbel straffbarhet är uppenbart felaktig, ska åklagarmyndigheten omedelbart begära kompletterande uppgifter från den rättsliga myndigheten i den utfärdande medlemsstaten. Åklagarmyndigheten kan även fastställa en lämplig tidsfrist för när de ska lämnas med beaktande av de tidsfrister som gäller för att fatta beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder enligt 24 §.

I 22 § stycke 4 i lagen om den europeiska arresteringsordern föreskrivs att om det under förfarandet fastställs att det finns ett skäl till att verkställighet av den europeiska arresteringsordern får vägras enligt 23 § stycke 1 i lagen om den europeiska arresteringsordern, ska domstolen besluta att inte verkställa den europeiska arresteringsordern. Om det under förfarandet fastställs att det föreligger ett sådant skäl till att vägra verkställighet som avses i 23 § stycke 2 får domstolen besluta att inte verkställa den europeiska arresteringsordern.

Enligt 23 § stycke 1 e i lagen om den europeiska arresteringsordern ska verkställighet av en europeisk arresteringsorder vägras om den verkställande rättsliga myndigheten finner att ett straffrättsligt förfarande eller verkställighet av ett fängelsestraff som ådömts den eftersökta personen enligt den slovakiska rättsordningen har preskriberats, och att de slovakiska myndigheterna är behöriga att lagföra brottet enligt den slovakiska rättsordningen.

Enligt 16 § stycke 1 i Trestný zákon (strafflagen) (zákon č. 140/1961 (lag nr 140/1961), i den lydelse som gällde till och med den 1 augusti 2001 (nedan kallad strafflagen)), ska frågan om gärningen är straffbar bedömas mot bakgrund av den lag gällde vid den tidpunkt då gärningen utfördes. Bedömningen ska göras enligt en senare lag endast om detta är förmånligare för gärningsmannen.

Enligt 18 § i strafflagen ska även frågan om en gärning - som begåtts utomlands av en medborgare i Republiken Slovakien eller av en statslös person [**orig. s. 5**] som stadigvarande vistas i Republiken Slovakien eller av en utlänning som stadigvarande vistas i Republiken Slovakien - är straffbar bedömas enligt slovakisk rätt.

Enligt 67 § stycke 1 a och b i strafflagen är gärningen inte längre straffbar när preskriptionstiden har löpt ut, vilken uppgår [a)] till tjugo år när det rör sig om ett brott för vilket det enligt denna lag uttryckligen är tillåtet att utdöma en exceptionell påföljd [b)], tio år, om det maximala fängelsestraffet är minst tio år.

I 219 § stycke 1 i strafflagen föreskrivs att den som uppsåtligen dödar en annan person ska dömas till fängelsestraff i lägst tio och högst 15 år.

I 219 § stycke 2 h i strafflagen föreskrivs att den som begått ett sådant brott som avses i punkt 1 i syfte att uppnå ekonomisk vinning, eller för att dölja eller underlätta ett annat brott eller ett annat särskilt klandervärt handlande ska dömas till fängelse i minst tolv och maximalt 15 år eller till en särskild påföljd.

I artikel 1.1 i rambeslutet föreskrivs att den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

I artikel 6.1 i rambeslutet föreskrivs att den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande medlemsstaten som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

I artikel 8.1 d och e i rambeslutet föreskrivs att en europeisk arresteringsorder ska innehålla följande uppgifter uppställda i enlighet med formuläret i bilagan: [d)] Brottets beskaffenhet och brottsrubricering, särskilt med avseende på artikel 2, [e)] en beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersöktes delaktighet i brottet.

I artikel 15.2 i rambeslutet föreskrivs att om den verkställande rättsliga myndigheten anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har meddelat inte är tillräckliga för att myndigheten ska kunna besluta om överlämnandet, ska den begära att utan dröjsmål få nödvändiga kompletterande uppgifter, i synnerhet sådana som rör artiklarna 3-5 och 8, och får dessutom fastställa en tidsfrist inom vilken de ska inkomma, med beaktande av nödvändigheten [**orig. s. 6**] att iaktta den tidsfrist som anges i artikel 17. I artikel 15.3 i rambeslutet föreskrivs att den utfärdande rättsliga myndigheten får när som

helst överföra alla användbara kompletterande uppgifter till den verkställande rättsliga myndigheten.

I dom av den 27 maj 2019, OG och PI (åklagarmyndigheterna i Lübeck och Zwickau), C-508/18 och C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, slog Europeiska unionens domstol fast att begreppet ”utfärdande rättslig myndighet” i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att begreppet inte omfattar åklagarmyndigheten i en medlemsstat som direkt eller indirekt kan påtvingas påbud eller anvisningar i ett enskilt ärende från den verkställande makten – såsom från en justitieminister – i samband med att beslut fattas om att utfärda en europeisk arresteringsorder.

Europeiska unionens domstol har i dom av den 9 oktober 2019, NJ, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, slagit fast att begreppet ”europeisk arresteringsorder” i artikel 1.1 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att det omfattar europeiska arresteringsorder som utfärdas av åklagarmyndigheter i en medlemsstat, även om dessa direkt eller indirekt är skyldiga att följa individuella order eller anvisningar från den verkställande makten, till exempel en justitieminister, vid utfärdandet av sådana arresteringsorder, under förutsättning att nämnda arresteringsorder innan de kan översändas av nämnda åklagarmyndigheter först måste godkännas av en domstol som på ett oavhängigt sätt och med full tillgång till akten i det straffrättsliga förfarandet – i vilken eventuella individuella order eller anvisningar från den verkställande makten ska ingå – ska kontrollera huruvida villkoren för utfärdande av en arresteringsorder är uppfyllda samt huruvida arresteringsordern är proportionerlig och därvid ska fatta ett självständigt beslut som ger arresteringsordern dess slutliga form.

8 Mot bakgrund av vad som anförts ovan hyser Najvyšší súd inget tvivel om att den europeiska arresteringsorder som åklagarmyndigheten i Graz utfärdat för den klagande, och som därefter godkänts av den regionala brottmålsdomstolen i Graz, utgör en europeisk arresteringsorder i den mening som avses i artikel 1.1 i rambeslutet. Med utgångspunkt i beskrivningen av de faktiska omständigheter under vilka det brott, med anledning av vilket den europeiska arresteringsordern utfärdats för den klagande, ska ha ägt rum, som har framförts i den europeiska arresteringsorder som godkänts av domstolen, har rätten att väcka åtal mot den eftersökta personen emellertid preskriberats enligt Republiken Slovakiens rättsordning. Domstolen i första instans kom i det avseendet fram till den motsatta slutsatsen enbart på grundval av kompletterande uppgifter från åklagarmyndigheten i Graz, men utan att dessa hade godkänts av den behöriga domstolen, med hänsyn till att uppgifterna väsentligen kompletterar gärningsbeskrivningen, så att den eftersökta personen ska ha begått ett brott i syfte att [orig. s. 7] erhålla en ekonomisk fördel. Eftersom österrikiska åklagarmyndigheter inte uppfyller kravet på objektivitet och oavhängighet vid antagandet av beslutet att utfärda en europeisk arresteringsorder (dom av Europeiska unionens domstol av den 9 oktober 2019, NJ, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, punkt 40), finner Najvyšší súd (Högsta domstolen, Slovakien) att den fråga som den klagande ställde i det förfarandet befogad, nämligen huruvida

inte även ytterligare uppgifter från den österrikiska åklagarmyndigheten måste godkännas av den österrikiska domstolen när de, med avseende på den verkställande rättsliga myndighetens beslut, väsentligen kompletterar eller eventuellt ändrar innehållet i den europeiska arresteringsordern som godkänts av domstolen.

9 Mot bakgrund av ovanstående överväganden har Najvyšší súd (Högsta domstolen, Slovakien) dragit den slutsatsen att det för att kunna fatta beslut i målet är nödvändigt att få en tolkning av unionsrätten. Najvyšší súd (Högsta domstolen, Slovakien) har därmed beslutat att vilandeförklara målet och hänskjuta följande tolkningsfråga till Europeiska unionens domstol:

Ska de krav som den europeiska arresteringsordern såsom utgörande ett domstolsbeslut måste uppfylla enligt artiklarna 1.1 och 6.1 i rambeslut 2002/584 även tillämpas på kompletterande uppgifter som lämnats enligt artikel 15.2 i rambeslutet när de, med avseende på den verkställande rättsliga myndighetens beslut, kompletterar eller väsentligen kompletterar eller ändrar innehållet i den europeiska arresteringsorder som ursprungligen utfärdats?

[utelämnas] [upplysningar om rättsmedel]

Bratislava, den 26 november 2019

[utelämnas]

[underskrifter]

ARBETS-DOKUMENT